

# Китоби Дониёл — Рақами панҷоҳум

*Кушодани асрори нубуввати Дониёл 8: Ваҳйи Палмони*

Jeff Pippenger

2024-01-14

Дар боби ҳаштуми китоби Дониёл, ба Дониёл рӯёе дар бораи подшоҳӣҳое, ки мавзӯи пешгӯии Китоби Муқаддас мебошанд, дода мешавад, ва баъд аз он ӯ муколамаи осмониеро мешунавад, ки ба сурати савол ва ҷавоб ифода ёфтааст.

Сипас шунидам, ки як муқаддас сухан мегуфт, ва муқаддаси дигар ба он муқаддасе ки сухан мегуфт, гуфт: «То ба кай ин рӯёе дар бораи қурбонии доимӣ ва гуноҳи харобкунанда хоҳад буд, то ки ҳам қудсгоҳ ва ҳам лашкар зери по поймол карда шаванд?» Ва ӯ ба ман гуфт: «То ду ҳазору сесад рӯз; пас аз он қудсгоҳ пок хоҳад шуд». Дониёл 8:13, 14.

Дувоздаҳ ояти аввал ин рӯёро ифода мекунанд, ва оятҳои сиздахуму чордахум рӯёи дигареро муайян месозанд. Чунон ки дар боби ҳаштуми китоби Дониёл ду калимаи гуногуни ибронӣ вучуд доранд, ки ҳар дуяшон ба «гирифтани» тарҷума шудаанд, ва низ ду калимаи гуногуни ибронӣ, ки ҳар дуяшон ба «мақдиси» тарҷума шудаанд, ҳамчунин дар боби ҳаштуми китоби Дониёл ду калимаи гуногуни ибронӣ низ ҳастанд, ки ҳар дуяшон ба «рӯёе» тарҷума шудаанд.

Дар мавриди ду калимае, ки ба «гирифтани» тарҷума шудаанд, илоҳиётшиносони адвентизм баҳс мекунанд, ки ҳарду калима бояд ба маънои «дур кардан» фаҳмида шаванд. Дар мавриди ду калимае, ки ба «мақдиси» тарҷума шудаанд, илоҳиётшиносони адвентизм баҳс мекунанд, ки ҳарду калима бояд ба маънои «мақдиси Худо» фаҳмида шаванд, ва дар мавриди ду калимае, ки ба «рӯёе» тарҷума шудаанд, илоҳиётшиносони адвентизм, бори дигар, тафовутҳои миёни ин ду калимаро нодида мегиранд. Ин тафовут барои Дониёл он қадар муҳим буд, ки ӯ қасдан ду калимаи бисёр гуногуни ибронӣ ба кор бурд; бинобар ин, мо бояд ин тафовутро муайян намоем ва онро нигоҳ дорем. Калимаи «рӯёе» дар ояти сендахум калимаи ибрии «chazon» аст, ва он ба маънои хоб, ваҳй, ё пешгӯӣ — мебошад.

Калимаи «рӯёе» дар боби ҳаштуми Дониёл даҳ бор омадааст, вале он ду вожаи гуногуни ибриро ифода мекунад. «Хазон», ки дар ояти сендах чой дорад, ҳамчунин дар ояти як, сипас ду бор дар ояти ду, албатта дар ояти сендах, ва як бор дар оятҳои понздаҳ, ҳабдаҳ ва бисту шаш низ омадааст. Дар ҳафт мавриди аз даҳ мавриде ки калимаи «рӯёе» дар боби ҳаштуми Дониёл омадааст, он ҳамон вожаи «хазон» аст, ки ба содагӣ маънои «як рӯёе»-ро дорад.

Се дафъаи дигари калимаи «рӯёе» дар боби ҳаштуми Дониёл, он калимаи ибрии «mareh» аст, ки маънояш манзара ё зоҳиршавӣ мебошад. Дар боби ҳаштум калимаи ибрии «mareh» ҳамчунин як бор на ҳамчун «рӯёе», балки ҳамчун «зоҳиршавӣ» тарҷума шудааст, ва ҳамин

тавр маънои ин калимаро дақиқтар муайян месозад. Чаро Дониёл ду калимаи гуногуни ибриро ба кор бурд, ки аз ҷиҳати маъно ба ҳам чунон наздиканд, ки тарҷумонҳо онҳоро ҳамчун як калима баррасӣ мекарданд? Оё ин аҳамият дорад?

«Ҳар як усул дар каломи Худо ҷойгоҳи худро дорад, ҳар як воқеа аҳамияти худро. Ва тамоми ин сохт, ҳам дар тарҳ ва ҳам дар иҷро, бар Муаллифи худ шаҳодат медиҳад. Чунин сохторро ҳеҷ зехне ҷуз зехни Зоти Беинтиҳо наметавонист тасаввур кунад ё ба вучуд оварад». Education, 123.

Ҷавоб ба саволи дувум «ҳа» аст: воқеан аҳамият дорад, ки чаро Дониёл ин тафриқаро ба амал овард; бинобар ин, барои донишҷӯи нубувват вазифа мегардад, ки дар пайи фаҳмидани саволи аввал бошад, ки мепурсад чаро Дониёл ин тафриқаро ба амал овард. Тафриқаҳое, ки ӯ дар мавриди калимаи тарҷумашуда чун «мақдис» ва калимаи тарҷумашуда чун «дур карда шавад» ба амал овард, паёмадҳои абадӣ доранд; пас чаро касе бояд интизор дошта бошад, ки калимаи тарҷумашуда чун «рӯъё» аҳамияти камтаре дошта бошад? «Ҳар воқеа» «аҳамияти худро» «дар каломи Худо» дорад ва ба «сохтор»-и нубувват ва ба иҷроиши он ҳангоме ки он «ба амал оварда мешавад» таъсир мерасонад.

Ҳангоме ки мо ба баррасии калимаи «рӯъё» дар боби ҳаштум оғоз менамоем, як «воқеият»-е, ки ба шаҳодати Дониёл «иртибот» дорад, ин аст, ки он касе ки ба саволи Дониёл 8:13 бо ин сухан ҷавоб дод: «То ду ҳазору сесад рӯз; он гоҳ қудсгоҳ пок хоҳад шуд», ки буд.

Ҷаҳор воқеият вучуд дорад, ки ба боби ҳаштуми китоби Дониёл бевосита «тааллуқ» доранд ва ман ният дорам онҳоро баррасӣ намоям. Яке ин аст, ки рӯъёи дарёи Ёлой ҳамчун пешгӯӣ барои рӯзҳои охир муайян шудааст, ва он ҳамчунин рамзи «дониш»-и китоби Дониёл аст, ки дар «замони охир» дар соли 1798 «кушода» шуд.

«Зарурате ҳаст, ки Каломи Худо бо наздикӣ ва амиқии бисёр бештар омӯхта шавад. Хусусан ба Дониёл ва Ваҳй бояд таваҷҷуҳе дода шавад, ки дар тамоми таърихи қори мо пеш аз ин ҳаргиз чунин набудааст. Шояд дар баъзе ҷиҳатҳо дар бораи қудрати Рум ва папагарӣ камтар сухан гӯем, аммо бояд диққатро ба он ҷиҳати ӯ расулон зери илҳами Рӯҳи Худо навиштаанд, ҷалб намоем. Рӯҳулқудс ҳам дар атои нубувват ва ҳам дар воқеаҳое, ки тасвир шудаанд, қорҳоро чунон шакл додааст, ки таълим диҳад: омили инсонӣ бояд аз назар дур нигоҳ дошта шавад, дар Масеҳ пинҳон гардад, ва Худованд Худои осмон ва шарияти Ё бояд сарбаланд гардонида шаванд.»

«Китоби Дониёлро бихонед. Таърихи мамолики дар он ҷо тасвиршударо, нукта ба нукта, ба хотир оваред. Давлатмардон, шӯроҳо, лашкарҳои пурқудратро бубинед ва бингаред, ки ҷиҳати гуна Худо амал кард, то қибри одамонро паст созад ва ҷалоли башариро ба ҳок афканад. Танҳо Худо ҳамчун Бузург тасвир шудааст. Дар рӯъёи пайғамбар Ё дида мешавад, ки як ҳокими тавоноро сарнагун мекунад ва дигарро бармегузорад. Ё ҳамчун Подшоҳи коинот ошкор мегардад, ки наздик аст Подшоҳии ҷовидонии Худо барпо намояд,— Қадимулайём, Худои зинда, Сарчашмаи тамоми ҳикмат, Ҳокими замони ҳозир, Ошкоркунандаи оянда. Бихонед ва дарк намоед, ки инсон то ҷиҳати андоза ночиз, то ҷиҳати заиф, ҷиҳати қадар кӯтоҳумр, ҷиҳати гуна гумроҳ ва ҷиҳати сон гунаҳкор аст, вақте ки ҷони

худро ба ботил мебардорад.»

«Рӯҳулқудс ба воситаи Ишаъё моро ба сӯи Худо, Худои зинда, ҳамчун объекти асосии таваҷҷуҳ равона месозад,—ба Худое, ки дар Масеҳ ошкор гардидааст. “Зеро ки барои мо кӯдаке таваллуд шуд, барои мо писаре дода шуд; ва ҳукумат бар китфи Ё хоҳад буд; ва номи Ё Аҷоиб, Мушовир, Худои Қодир, Падари Ҷовидонӣ, Шоҳи Сулҳ хонда хоҳад шуд” [Ишаъё 9:6].»

«Нуре, ки Дониёл бевосита аз Худо қабул кард, махсусан барои ин рӯзҳои охир дода шуда буд. Рӯъёҳое, ки ӯ дар соҳилҳои Ёлой ва Ҳиддакал, он дарёҳои бузурги Шинор, дид, акнун дар чараёни иҷро шудан ҳастанд, ва ҳамаи воқеаҳое, ки пешгӯӣ гардида буданд, ба зудӣ ба амал хоҳанд омад.

«Ба шароити халқи яҳудӣ дар он замоне, ки пешгӯиҳои Дониёл дода шуданд, назар андозед. Исроилиён дар асорат буданд, маъбади онҳо вайрон шуда буд, хизмати маъбадии онҳо қатъ гардида буд. Дини онҳо бар маросимҳои низоми қурбонӣ мутамарказ шуда буд. Онҳо шаклҳои зоҳириро ниҳоят муҳим гардонида буданд, дар ҳоле ки рӯҳи ибодати ҳақиқиро аз даст дода буданд. Хизматҳои онҳо бо анъанаҳо ва амалияҳои бутпарастӣ фасод ёфта буданд, ва ҳангоми ба ҷо овардани ойинҳои қурбонӣ онҳо аз соя ба асл назар намекарданд. Онҳо Масеҳро, ки қурбонии ҳақиқӣ барои гуноҳҳои одамон аст, дарк намекарданд. Худованд амал кард, то мардумро ба асорат барад ва хизматҳоро дар маъбад боздорад, то маросимҳои зоҳирӣ маҷмӯи кулли дини онҳо нагарданд. Принципи ва амалияҳои онҳо бояд аз бутпарастӣ пок карда мешуданд. Хизмати расмӣ қатъ гардид, то хизмати дил эҳё гардад. Ҷалоли зоҳирӣ бардошта шуд, то ҷалоли рӯҳонӣ ошкор гардад.»

«Дар замини асорати худ, ҳангоме ки қавм бо тавба сӯи Худованд баргашт, Ё Худро бар онҳо зоҳир намуд. Онҳо аз таҷассумоти зоҳирии ҳузури Ё маҳрум буданд; аммо шуоъҳои дурахшони Офтоби Адолат ба ақлҳо ва дилҳои онҳо медурахшид. Вақте ки онҳо дар фурӯтанӣ ва тангдилии худ ба Худо нидо мекарданд, ба пайғамбарони Ё рӯъёҳое дода мешуд, ки воқеаҳои ояндаро мекушоданд,—сарнагун шудани ситамгарони қавми Худо, омадани Начотдиханда ва барқарор гардидани Малакути ҷовидонаро».

Manuscript Releases, volume 16, 333–335.

«Воқеият»-и он ки рӯъёи дарёи Ёлой барои айёми охир дода шудааст, талаб мекунад, ки донишҷӯи нубувват кӯшиш ба харҷ диҳад то бифаҳмад, ки он дар бораи рӯйдодҳое, ки дар рӯъёи намояндагӣ шудаанд, чӣ пешгӯӣ кардааст. «Масоили» нубувватие, ки бо рӯъёи дарёи Ёлой вобастаанд, аз ҷониби «Рӯҳулқудс» «ҳам дар додани нубувват, ва ҳам дар рӯйдодҳои ба тасвир овардашуда» «шакл дода шуданд». Он чи бо як набӣ ҳангоми гирифтани рӯъёи руҳ меод, ҳамчунин рӯйдодҳои нубувватие, ки набӣ муайян мекунад, бояд мавриди омӯзиш қарор гиранд, бо донише ки ҳар ду намояндагии нубуввати он чизе мебошанд, ки дар айёми охир иҷро хоҳад шуд. Порчаи қаблӣ таъкид мекунад, ки мо бояд дарк намоем, ки Дониёл дар асорати «ҳафт замон» буд.

Дониёл намояндаи онҳост, ки дар анҷоми се рӯзу нима, ки дар Ваҳйи ёздаҳ зикр шудааст, асорати худро дарк мекунад ва баъд бо тавба ба сӯи Худованд рӯ меоранд, дуои

Левизодагон бисту шашро ба чо меоранд, гаронбаҳоро аз палид чудо месозанд, ва он гоҳ Худованд ваъдаи Худро дар бораи гирд овардани парокандашудагон ба иҷро мерасонад, ҳангоме ки Худро бар онҳо зоҳир месозад. Пас, «мақсади асосии диққати» онҳо «Худо хоҳад буд, чунон ки дар Масеҳ ошкор гардидааст».

«Бардоштан»-и рӯёи дарёи Улай, ва чӣ гуна он ба «сохтор»-и паёми нубувватие, ки аз ҷониби Масеҳ «тарҳрезӣ» шудааст, сахм мегузорад, нахустин «воқеият»-ест, ки мо ба таври мухтасар баррасӣ кардаем; ва порчаи иқтибосшуда муайян месозад, ки мақсади асосии мо бояд ваҳйи Худо бошад, чунон ки «дар Масеҳ ошкор гардидааст». Дар боби ҳаштуми Дониёл, Масеҳ ба он сурате пешниҳод намешавад, ки Ишаё Ёро пешниҳод кардааст, ҳангоме ки Ишаё муайян сохт, ки «номи Ё Ачиб, Мушовир, Худои Қодир, Падари Ҷовидонӣ, Мири Сулҳ хонда хоҳад шуд». Дар боби ҳаштуми Дониёл, Худо дар Масеҳ ҳамчун Палмонӣ ошкор мегардад, ки маънояш Шуморандаи Ачиб, ё Шуморандаи Асрор аст.

Он «далел» талаб мекунад, ки «маъно»-и номи «Палмонӣ» муайян карда шавад, ҳамчунин ин ки он ном чӣ гуна ба «сохтор» ва «тарҳ»-и нубувват сахм мегузорад. «Далели» саввуми дар боби ҳаштуми Дониёл, ки бояд эътироф гардад, ин аст, ки маҳз дар ҳамон боб сутуни марказии таълимотии ҳаракати Миллерӣ баён шудааст. Гаронбаҳотарин ҷавоҳири Миллер дар ояти чордахум ёфт шуд, ва мо бояд бикишем, то «маъно»-е, ки он «далел» бар рӯёи дарёи Улай дорад, бифаҳмем, яъне рӯёе, ки ҳоло дар ҷараёни иҷро шудан қарор дорад.

Дар ҳоби Миллер, вақте ки тобут бар рӯи миз дар маркази ҳуҷраи ӯ гузошта шуд, он бо дурахшиши офтоб медурахшид; аммо дар рӯзҳои охир тобут бузургтар аст ва даҳ баробар равшантар аз он медурахшад, ки ҳангоми аввалин бор бар мизи Миллер гузошта шуд, медурахшид. Дар бораи рӯёи дарёи Улай, ки сутуни марказии ҳаракати Миллеритҳоро дар бар мегирад, чӣ чизе ҳаст, ки нури он таълимотро дар рӯзҳои охир даҳ баробар меафзояд? Дар рӯзҳои охир чӣ ошкор мешавад, ки дар вақти анҷом дар соли 1798 ошкор нашуда буд? «Рӯйдодҳо»-и рӯёи дарёи Улай кадомҳоянд, ки хоҳар Уайт меғӯяд, «ҳоло дар ҷараёни иҷро шудан қарор доранд?»

Агар мо ин се ҳақиқати аввалро самимона ба ҳам орем (рӯйдиди Ёлой, Масеҳе ки ҳамчун Палмонӣ ошкор шудааст, ва сутуни марказии таълимотӣ), бояд омода бошем, ки як муқаддимаи одиро бипазирем, ки ба омӯзиши мо дар бораи рӯйдиди дарёи Ёлой таъсир хоҳад расонд. Ин ҳақиқатҳое, ки бо ҳам омехта шудаанд, ба онҳое ки мехоҳанд бубинанд, мефаҳмонанд, ки паёме, ки дар соли 1798 муҳркушой шуд, паёме буд, ки «бар замон овехта шуда буд». Бе унсури нубуввати пешгӯишавандаи замон, паёми Миллер вучуд намедошт.

Ҷаҳорумин «воқеа», ки ба ин боб иртибот дорад, он аст, ки миллериён паёмеро бар асоси замони нубувватӣ пешниҳод карданд. Барои таъкиди ин воқеа, Худо дар Масеҳ, дар оятҳои сздаҳ ва чордах, ҳамчун Шуморакунандаи Аҷоиб (Палмонӣ) ошкор карда шудааст. Андешае, ки рӯё танҳо аз муайян кардани 22 октябри соли 1844 ҳамчун анҷоми ду ҳазору сесад рӯзи ояти чордах иборат буд, ин аст, ки бар ваҳйи Худо, ки ба воситаи Масеҳ ҳамчун Палмонӣ ошкор мешавад, оби сард рехта шавад.

Илоҳиётшиносони адвентизм бо чидду ҷаҳди тамои кӯшиш кардаанд аҳамияти саволи ояти сздаҳуми боби ҳаштуми Дониёлро ба хок супоранд, то ба таоми афсонаҳои худ он маззаеро бахшанд, ки худ муайян кардаанд, то ноомӯзонеро, ки гӯшҳои хоришманд доранд, аз ғамхорӣ нисбат ба ҳақиқатҳое, ки бо сутуни меҳвари адвентизм алоқаманданд, боздоранд.

«Ояте, ки бештар аз ҳамаи дигарон ҳам поя ва ҳам сутуни марказии имони Адвентистӣ буд, ин эълон буд: “То ду ҳазору сесад рӯз; он гоҳ муқаддасгоҳ пок хоҳад шуд.” [Дониёл 8:14.] Ин суханон барои ҳамаи имондорони омадани наздики Худованд ошно буданд. Аз лабони ҳазорон нафар ин нубувват ҳамчун шиори имони онҳо тақрор карда мешуд. Ҳама эҳсос менамуданд, ки бар воқеаҳое, ки дар он пешгӯӣ шудаанд, умедҳои дурахшонтаринон ва орзуҳои аз ҳама азизи онҳо вобаста аст. Нишон дода шуда буд, ки ин рӯзҳои нубувватӣ дар тирамоҳи соли 1844 ба анҷом мерасанд. Адвентистон, ҳамроҳ бо боқии ҷаҳони масеҳӣ, он замон бар он буданд, ки замин, ё қисми муайяне аз он, ҳамон муқаддасгоҳ аст. Онҳо чунин мефаҳмиданд, ки поксозии муқаддасгоҳ пок шудани замин ба воситаи оташҳои он рӯзи охирини бузург аст, ва ин дар вақти омадани дувум ба вуқӯъ хоҳад пайваست. Аз ин ҷо чунин хулоса бармеомад, ки Масеҳ дар соли 1844 ба замин боз хоҳад гашт.

«Аммо вақти таъйиншуда гузашта буд, ва Худованд зоҳир нашуда буд. Имондорон медонистанд, ки Каломи Худо наметавонад ботил гардад; пас, иштибоҳ бояд дар тафсири онҳо аз нубувват бошад; аммо хато дар кучо буд? Бисёре бо шитоб гиреҳи ин душвориро чунин буриданд, ки инкор карданд, ки 2300 рӯз дар соли 1844 ба анҷом расидааст. Барои ин ҳеҷ далеле оварда намешуд, магар он ки Масеҳ дар он вақте ки онҳо Ёро интизор буданд, наомада буд. Онҳо истидлол мекарданд, ки агар рӯзҳои нубувватӣ дар соли 1844 ба анҷом расида бошанд, пас Масеҳ он вақт барои пок кардани муқаддасгоҳ, яъне ба василаи поксозии замин бо оташ, бозмегашт; ва азбаски Ё наомада буд, пас он рӯзҳо наметавонистанд ба анҷом расида бошанд.»

«Қабул кардани ин хулоса маънои даст кашидан аз ҳисобкунии пешини давраҳои нубувватиро дошт. Муайян гардида буд, ки 2300 рӯз аз замоне оғоз меёбанд, ки фармони Артаксеркс дар бораи барқарорсозӣ ва бино кардани Ерусалим, дар тирамоҳи соли 457 то милод, ба иҷро даромад. Агар инро нуқтаи оғоз шуморем, дар татбиқи ҳамаи воқеаҳое, ки дар шарҳи он давра дар Дониёл 9:25–27 пешгӯӣ шудаанд, ҳамоҳангии комил вучуд дошт. Шасту нӯҳ ҳафта, яъне 483 соли аввали 2300 сол, бояд то ба Масеҳ, Тадҳиншуда, мерасиданд; ва таъмиди Масеҳ ва тадҳин шудани Ё ба воситаи Рӯҳулқудс, дар соли 27 мелодӣ, ин таъйинотро дақиқан иҷро намуд. Дар миёнаи ҳафтаи ҳафтодум Масеҳ бояд қатл карда мешуд. Сеюним сол пас аз таъмиди Ё, Масеҳ дар баҳори соли 31 мелодӣ маслуб карда шуд. Ҳафтод ҳафта, ё 490 сол, мебоист махсусан ба яҳудиён тааллуқ мебоист. Бо анҷоми ин давра, он миллат бо таъкиби шогирдони Ё радди Масеҳро аз ҷониби худ муҳр зад, ва ҳаввориён дар соли 34 мелодӣ ба сӯи ғайрияҳудиён рӯй оварданд. Азбаски 490 соли аввали 2300 сол дар он вақт ба анҷом расид, 1810 соли дигар боқӣ мемонд. Аз соли 34 мелодӣ, 1810 сол то соли 1844 мерасад. «Он гоҳ, — гуфт фаришта, — муқаддасгоҳ пок хоҳад шуд». Ҳамаи таъйинотҳои пешини ин нубувват, бидуни шак, дар вақти муқарраршуда иҷро гардида буданд. Бо ин ҳисоб, ҳама чиз равшан ва ҳамоҳанг буд, магар ин ки дида намешуд, ки дар соли 1844 ягон воқеае, ки ба

пок шудани муқаддасгоҳ мувофиқат кунад, ба вуқӯъ пайваста бошад. Инкор кардани он ки рӯзҳо дар он вақт ба охир расидаанд, маънои дар ошуфтагӣ андохтани тамоми масъала ва даст кашидан аз мавқеъҳои буд, ки бо иҷроҳои бечунучарои нубувват собит гардида буданд.»

«Аммо Худо қавми Худро дар ҳаракати бузурги Адвент роҳбарӣ карда буд; қудрат ва ҷалоли Ё ҳамроҳи он кор буд, ва Ё намегузошт, ки он дар торикӣ ва ноумедӣ анҷом ёбад, то ҳамчун ҳаяҷони бардурӯғ ва таассубомез мазаммат карда шавад. Ё намегузошт, ки каломи Ё дар шакку номуайяни бимонад. Ҳарчанд бисёре аз ҳисоби пешинаи худ дар бораи давраҳои нубувватӣ даст кашиданд ва дурустии ҳаракатеро, ки бар он асос ёфта буд, инкор карданд, дигарон намехостанд аз нуктаҳои имон ва таҷрибае, ки аз ҷониби Навиштаҳо ва шаҳодати Рӯҳи Худо дастгирӣ меёфтанд, рӯй гардонанд. Онҳо бовар доштанд, ки дар омӯзиши нубувватҳо усулҳои дурусти тафсирро пазируфтаанд ва вазифаи онҳост, ки ҳақиқатҳоеро, ки аллакай ба даст оварда буданд, маҳкам нигоҳдоранд ва ҳамон роҳи таҳқиқи Китоби Муқаддасро идома диҳанд. Бо дуои ҷиддӣ онҳо мавқеи худро аз нав баррасӣ карданд ва Навиштаҳоро омӯхтанд, то ҳаттои худро ошкор созанд. Чун дар ҳисоби худ оид ба давраҳои нубувватӣ ҳеҷ иштибоҳе дида натавонистанд, онҳоро водор карданд, ки мавзӯи муқаддасгоҳро бо диққати бештар биомӯзанд». «Муборизаи Бузург», 409, 410.

Моро дар ҳамон порчае, ки дар он рӯёи дарёи Ёлой муайян карда мешавад, Хоҳар Уайт огоҳ сохтааст, ки «ниёз ба омӯзиши бисёр наздиктари Каломи Худо вуҷуд дорад». Илоҳиётшиносон мавзӯи «давраҳои нубувватӣ»-ро дар порчаи қаблии The Great Controversy чунин пеш мегузоранд, гӯё «давраҳои нубувватӣ», ки Хоҳар Уайт шарҳи худро ба онҳо маҳдуд месозад, ҳамон панҷ пешгӯие бошанд, ки дар дохили пешгӯии ду ҳазору сесадсола муаррифӣ шудаанд. Зеро, ба гуфтаи онҳо, ҷорҳои он пешгӯиҳо дар он порча ба таври мушаххас мавриди баррасӣ қарор гирифтаанд. Аммо «омӯзиши бисёр наздиктар»-и ин мавзӯъ нишон медиҳад, ки истилоҳи «давраҳои нубувватӣ» ба шакли ҷамъ, дар навиштаҳои Хоҳар Уайт, дақиқтар ба он ду пешгӯие ишора мекунад, ки мебоист 22 октябри 1844 иҷро мешуданд.

Панҷ пешгӯии мушаххаси замони ҳастанд, ки Ҷабраил барои Дониёл муайян кард ва онҳо қисми ду ҳазору сесад сол мебошанд. Нахустин аз ҷиҳили нӯҳ сол ёд мекунад, вақте ки «кӯчаҳо ва деворҳо дар замони пурошӯб бино карда мешуданд». Дуюмин таъмиди Масех буд баъд аз ҷорсаду ҳаштоду се сол аз нуктаи оғоз, яъне соли 457 то милод. Севум маслубшавии Ё буд; ҷаҳорум муайян мекард, ки кай Инҷил дар анҷоми ҷорсаду навад соле, ки махсусан барои халқи яҳудӣ ҷудо карда шуда буданд, ба сӯи ғайрияҳудиён хоҳад рафт; ва панҷум, ва танҳо панҷумин, пешгӯии замони, 22 октябри соли 1844 ба поён расид. Ҷор пешгӯии замони пешин хеле пеш аз соли 1844 ба анҷом расида буданд. Пас, вақте Хоҳар Уайт ибораи «давраҳои пешгӯёна»-ро ба шакли ҷамъ ба кор мебарад, ки мебоист соли 1844 ба поён расанд, вай дар асл чиро дар назар дорад?

Вай ҷавоби он суолро дар шарҳи ноумедии аввали миллерчиён муайян мекунад:

«Ман дидам, ки қавми Худо аз интизорӣ шодмон буда, Худованди худро мунтазир буданд. Аммо Худо қасд дошт, ки онҳоро имтиҳон намояд. Дасти Ё хаторо дар ҳисоби давраҳои нубувватӣ пинҳон кард. Онҳое ки Худованди худро мунтазир буданд, ин хатогиро дарнаёфтанд, ва донишмандтарин мардоне низ, ки ба он вақт муҳолифат мекарданд, аз дидани он очиз монданд. Худо ирода карда буд, ки қавми Ё ба ноумедӣ дучор шаванд. Вақт гузашт, ва онҳое ки Наҷотдиҳандаи худро бо интизории шодмон мунтазир буданд, ғамгин ва рӯҳафтода шуданд, дар ҳоле ки онҳое ки зуҳури Исоро дӯст намедоштанд, балки паёмро аз рӯи тарс пазируфта буданд, шод гаштанд, ки Ё дар вақти интизорӣ наомад. Ётирофи онҳо ба дил таъсир накарда буд ва зиндагиро пок нагардонида буд. Гузаштани он вақт ба хубӣ ҳисоб шуда буд, то чунин дилҳоро ошкор созад. Онҳо аввалин касоне буданд, ки баргашта, он ғамзадагон ва ноумедшудагонеро, ки воқеан зуҳури Наҷотдиҳандаи худро дӯст медоштанд, масҳара карданд. Ман ҳикмати Худоро дар имтиҳон кардани қавми Худ ва додани озмоиши амиқ ба онҳо дидам, то онҳое ошкор шаванд, ки дар соати озмоиш ақибнишинӣ намуда, бозмегарданд.»

«Исо ва тамоми лашкари осмонӣ бо ҳамдардӣ ва муҳаббат ба онҳое менигаристанд, ки бо интизории ширин орзуи дидани Ёро доштанд, Ёро, ки ҷонҳошон дӯст медошт. Фариштагон дар гирди онҳо парвонавор ҳозир буданд, то онҳоро дар соати озмоишашон қувват бахшанд. Онҳое, ки қабул кардани паёми осмониро сарфи назар карда буданд, дар торикӣ вомонданд, ва ҳашии Худо бар онҳо аланга зад, зеро онҳо намехостанд нуреро, ки Ё аз осмон ба онҳо фиристода буд, қабул намоянд. Он мӯъминони вафодору ноумедшуда, ки наметавонистанд дарк кунанд, чаро Худовандашон наомад, дар торикӣ гузошта нашуданд. Боз онҳо ба Китобҳои Муқаддаси худ роҳнамоӣ карда шуданд, то давраҳои нубувватиро ҷустуҷӯ кунанд. Дасти Худованд аз рақамҳо бардошта шуд, ва иштибоҳ шарҳ дода шуд. Онҳо диданд, ки давраҳои нубувватӣ то соли 1844 мерасанд, ва ҳамон далеле, ки онҳо барои нишон додани он пеш оварда буданд, ки давраҳои нубувватӣ дар соли 1843 ба поён мерасанд, исбот мекард, ки онҳо дар соли 1844 ба анҷом хоҳанд расид». Навиштаҳои Аввалин, 235–237.

«давраҳои нубувватӣ» ҳамон «давраҳои нубувватӣ» буданд, ки «то соли 1844 мерасиданд», ва миллеритҳо дар оғоз бовар доштанд, ки онҳо то соли 1843 мерасанд. «Давраҳои нубувватӣ», ки то соли 1844 мерасиданд, се давраи нубувватӣ буданд, ва ҳамаи онҳо бар ҷадвалҳои Ҳабаққук муаррифӣ шудаанд. Яке аз ин се давра танҳо соли 1844-ро «ламс мекунад», ва дуи дигараш то 22 октябри соли 1844 мерасанд. Ҳазору сесаду сию панҷ рӯз то ҳуди рӯзи аввали соли 1844 мерасид, вақте ки ноумедии аввалини миллеритҳо фаро расид, ва вақти таъхир ҳам дар боби дуҷуми Ҳабаққук ва ҳам дар масали даҳ бокира дар Матто бисту панҷ оғоз ёфт.

Ду ҳазору сесад рӯзи боби ҳаштуми китоби Дониёл, ояти ҷордахум, то 22 октябри соли 1844 расиданд, ва ду ҳазору панҷсаду бист соли «ҳафт замон», ки бар зидди салтанати ҷанубии Яхудо эълон шуда буд, низ дар ҳамон ҷо ба анҷом расид. Палмонӣ дар ояти сездахуми Дониёли ҳашт худро ҳамчун Шуморкунандаи Аҷоиб муаррифӣ мекунад, ва «сохтор» ва «тарх»-и нубувватие, ки ӯ он гоҳ баён намуд, ҳадди ақал даҳ пешгӯии замони бо ҳам вобастаро дар бар мегирифт.

Мо дар мақолаи навбатӣ ба баррасии минбаъдаи ин ҳақиқатҳо оғоз хоҳем кард.

«Масеҳ ба ҷаҳон дарсе дод, ки бояд бар ақл ва ҷон нақш гардад. Ў гуфт: “Ва ҳаёти ҷовидонӣ ин аст, ки Туро, Худои ягонаи ҳақиқӣ, ва Исои Масеҳро, ки фиристодаӣ, бишносанд.” Аммо Шайтон бар зехни одамон амал карда, мегӯяд: Ин ё он амалро ба ҷо оваред, ва шумо мисли худоён хоҳед шуд. Ў бо далеловарии фиребанда Одаму Ҳавворо водошт, ки ба каломи Худо шубҳа кунанд ва ба ҷойи он назарияе бипазиранд, ки ба таҷовуз ва нофармонӣ мебард. Ва софистии ӯ имрӯз ҳам ҳамон кореро мекунад, ки дар Адан кард. Вақте ки Масеҳ ба ҷаҳони мо омад, Ў моҳигирони фурӯтанро ҳамчун таҳкурсии калисои Худ баргузид. Ба ин шогирдон Ў кӯшиш мекард, ки табиати подшоҳӣ ва рисолати Худо фаҳмонад. Аммо фаҳмиши маҳдуди онҳо бар Ў маҳдудият меовард. Онҳо суҳанони китобдонон ва фарисиёро қабул мекарданд, ва аз ин рӯ бисёре аз он чи бовар доштанд, нодуруст буд. Ва ҳарчанд Масеҳ барои гуфтан ба онҳо чизҳои бисёре дошт, онҳо қодир набуданд қисми зиёди он чиро, ки Ў саҳт орзу дошт ба онҳо бирасонад, бишнаванд.»

«Масеҳ аҳли дини ин замонро то ба ҳадде аз ақидаҳои иштибоҳомез пур меёбад, ки дар зехни онҳо барои ҳақиқат ҳеҷ ҷой намеронад. Бо таълиме, ки дода мешавад, муаллимон андешаҳои муаллифони бедиро даромехта месозанд. Ҳамин тавр онҳо дар зехни ҷавонон кукнор коштаанд. Онҳо андешаҳоро баён мекунанд, ки набояд ба ҷавон ё пир пешниҳод шаванд, ҳеҷ гоҳ дар бораи он фикр намекунанд, ки чӣ гуна тухм мекоранд, ё чӣ гуна ҳосилеро, ки дар натиҷа бояд дараф кунанд, ҷамъ хоҳанд овард». Review and Herald, July 3, 1900.